

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันนี้ประเทศไทยกำลังเร่งพัฒนาในด้านการศึกษา โดยเฉพาะการศึกษาภาคบังคับซึ่งพยายามขยายให้สูงขึ้นถึงชั้นประถมศึกษาตอนปลายโดยทั่วถึงกันทุกท้องถิ่น ในการพัฒนาการศึกษาดังกล่าว รัฐได้จัดให้มีการเตรียมการปฏิรูปการศึกษาขึ้น โดยได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสาขาวิชาต่าง ๆ เรียกว่า "คณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา" ทำหน้าที่พิจารณาปรับปรุงและกำหนดนโยบายการศึกษาให้เป็นระบบที่เหมาะสม เป็นที่เชื่อกันว่าการจะแก้ไขปัญหการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น มิใช่ด้วยการให้การศึกษาแบบเดิมที่เคยทำกันมาแต่ดั้งเดิม แต่จำเป็นต้องประยุกต์ด้วยเทคโนโลยีในรูปแบบใหม่เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ตลอดจนสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ในปัจจุบัน ดังนั้น เมื่อรัฐต้องพัฒนาการศึกษา จึงจำเป็นต้องเร่งผลิตครู เพื่อให้ได้สัดส่วนที่พอเหมาะกับจำนวนนักเรียนที่จะเพิ่มขึ้นควบคู่กันไป แต่การเร่งผลิตครูดังกล่าวทำให้วงการฝึกหัดครูต้องประสบปัญหาเรื่องคุณภาพครูที่ผลิตออกมาเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้ เป็นที่กล่าวขวัญกันว่าครูสมัยนี้มีมาตรฐานต่ำกว่าเดิม ขาดความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนความเชื่อมั่นในการตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น นอกจากนั้นเมื่อเร่งผลิตครูเป็นจำนวนมากก็ย่อมต้องเพิ่มภาระและปัญหาในการส่งนิสิตไปฝึกสอนตามโรงเรียนต่าง ๆ ยิ่งขึ้นด้วย ดังที่ ดร. วิจิตร ศรีสะอาน^๑ ได้กล่าวไว้ว่า "ครูเรียนทฤษฎีไปมากมาย แทนนำไปใช้ปฏิบัติ

^๑ วิจิตร ศรีสะอาน, "หลักสูตรฝึกหัดครูที่ใช้ในปัจจุบัน" วิทยาศาสตร์,

ในชีวิตการสอนจริงไม่ได้มาก จึงจำเป็นต้องเรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติควบคู่กันไป" ดังนั้น นักการศึกษาทั้งหลายจึงพยายามคิดหาทางแก้ปัญหาการฝึกสอน โดยพยายามคิดจัดประสบการณ์ให้กับนิสิตที่จะออกฝึกสอน ดังที่ ดร.พนัส หันนาคินทร์^๒ ได้กล่าวเสนอแนะในการบริหารงานของสถาบันฝึกหัดครูตอนหนึ่งว่า ก่อนออกทำการฝึกสอนควรให้นักศึกษาได้ทำการสังเกตทดลองทำงานบางอย่างที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับสิ่งที่ต้องไปพบเห็นในการฝึกสอน ซึ่งความจริงสถาบันฝึกหัดครูส่วนใหญ่ได้พยายามจัดหาให้บ้างแล้ว แต่จะเห็นได้ว่าการสังเกตเฉย ๆ ไม่ได้ทำให้ นิสิตเหล่านั้นรู้จักการแก้ปัญหาด้วยตนเอง ดังนั้นจึงได้มีการพยายามหาวิธีการใหม่ในการจัดประสบการณ์ก่อนออกฝึกสอนให้นิสิตนักศึกษาชั้น

สถาบันที่ริเริ่มแนวความคิดนี้ได้แก่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพครู (More Effective Teacher - MET) ซึ่งเริ่มในปี พ.ศ. ๒๕๑๕ ในปี พ.ศ. ๒๕๑๖ ได้มีนิตยสารปฏิญาโทของวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ได้ทำวิทยานิพนธ์ในค่านเกี่ยวกับสถานการณ์จำลองปัญหาการแก้ปัญหาในชั้นเรียนขึ้น แต่สถาบันเหล่านั้นยังไม่ได้สร้างเครื่องมือที่จะนำไปใช้ ในปีการศึกษา ๒๕๑๗ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยแผนกวิชาโสตทัศนศึกษา ได้ตระหนักถึงความสำคัญของแบบจำลองปัญหาค้างกล่าว จึงได้เริ่มโครงการผลิตแบบจำลองการสอนแบบจุลภาคและสถานการณ์จำลองปัญหาขึ้น

ในรูปแบบสถานการณ์จำลองปัญหานั้น ประกอบด้วยปัญหาต่าง ๆ ซึ่งแบ่งเป็นหมวดใหญ่ ๆ ดังนี้คือ

๑. ปัญหาเกี่ยวกับความประพฤตินักเรียน
๒. ปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง

^๒ พนัส หันนาคินทร์, ข้อเสนอแนะในการบริหารงานของสถาบันฝึกหัดครู, ๒๕๑๑ (เอกสารอัครโรเนียว).

- ๓. ปัญหาเกี่ยวกับครู
- ๔. ปัญหาการสอนภาษาอังกฤษ
- ๕. ปัญหาการสอนวิทยาศาสตร์
- ๖. ปัญหาการสอนสังคมศึกษา
- ๗. ปัญหาการเลือกและใช้สื่อการสอน

สำหรับปัญหาที่ ๖ นั้น เป็นหัวข้อแบบสถานการณ์จำลองที่ผู้วิจัยสนใจ จึงเลือกทำการวิจัยในหัวเรื่องนี้ โดยแบ่งปัญหาออกเป็น ๔ ปัญหาคือ

- ๑. ปัญหาของโรงเรียนผู้ปกครองดูแลการบ้านของนักเรียน
- ๒. ปัญหาติดต่อผู้ปกครองซึ่งขาดการติดต่อทางโรงเรียน
- ๓. ปัญหาการแจ้งผู้ปกครองเกี่ยวกับนักเรียนที่มีปัญหารายแรง
- ๔. ปัญหาการวัดความสามารถของนักเรียนแก่ผู้ปกครอง

การที่ผู้วิจัยเลือกหัวข้อ "สถานการณ์จำลองปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับ

ผู้ปกครอง" (Simulation in Teaching Problems : Relation with Parents)

นั้น เนื่องจากเห็นว่าเป็นปัญหาที่สำคัญยิ่งปัญหาหนึ่งในการพัฒนาการศึกษา แต่มักจะถูกมองข้ามไป หรือไม่ได้รับความสนใจอย่างจริงจังจากผู้ปกครองและครู ตลอดจนผู้บริหารที่เคารพ จึงทำให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมา โดยเฉพาะปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กซึ่งปัญหาเด็กนี้ได้ก่อให้เกิดความยุ่งยากลำบากใจแก่พ่อแม่ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ ตลอดจนสังคมเป็นอย่างมาก ในปัจจุบัน ดังที่ สวัสดิ์ สุวรรณอักษร ^๓ กล่าวไว้ว่า การที่ทั้งผู้ปกครองและครูได้มีโอกาสพบปะกันนั้นย่อมจะช่วยให้ทั้งสองฝ่ายรู้จักเด็กของตนดีขึ้น เพราะว่ามีอยู่บ่อยครั้งที่

^๓ สวัสดิ์ สุวรรณอักษร, "ความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองกับครู", ประชาศึกษา (มีนาคม ๒๕๑๕), หน้า ๑๑.

ผู้ปกครองมักจะพบว่าเมื่อเด็กของตนอยู่ที่โรงเรียนก็ประพฤติตนอย่างหนึ่ง แต่เมื่ออยู่ที่บ้านก็กลายเป็นคนละคนไปก็มี ฝ่ายครูก็เช่นเดียวกัน อาจจะมีมองเห็นเด็กของตนแต่เพียงคนเดียวในขณะที่อยู่ในโรงเรียนเท่านั้น ฉะนั้น หากทั้งสองฝ่ายใดร่วมมือกันเพื่ออบรมสั่งสอน แนะนำ และแนวหรือควบคุมแล้ว ก็ย่อมเชื่อได้ว่าเด็กจะเจริญก้าวหน้าอย่างแน่นอน แต่ปัญหาอยู่ที่ว่า ทั้งพ่อแม่ผู้ปกครองจะพยายามทำความเข้าใจ เป้าหมายและวิธีการต่าง ๆ ของแต่ละฝ่ายซึ่งกันและกันหรือไม่ หรือว่าจะแยกเป็นเอกเทศ หรือว่าบางที่ยอมขัดแย้งกันอยู่เรื่อย ๆ ต่อไป มีใครแต่จะเพียงปัญหาความประพฤติของเด็กเท่านั้นที่ผู้ปกครองและครูจะถกเถียงกัน หากแต่ปัญหาการเรียนก็เป็นเรื่องที่ทั้งสองฝ่ายจะต้องร่วมมือกันด้วย จะเห็นได้ว่าพ่อแม่ผู้ปกครองเด็กบางรายจะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอนเด็กมาเป็นอย่างดี และด้วยความเห็นดีเห็นชอบ ดังนั้นเมื่อลูกหลานของตนเข้าโรงเรียนไปแล้วก็จะรู้สึกว้าใจออกไปเพราะโดยที่หน้าทีไปให้ครูแล้ว บางรายถึงว่าตนเองไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับเรื่องการสอนของครู เพราะครูมีความชำนาญเป็นพิเศษ ได้รับการฝึกฝนอบรมมาแล้ว ฝ่ายครูบางคนก็คิดว่า ถ้าขึ้นปล่อยให้พ่อแม่ผู้ปกครองเขามาช่วยมากเกินไปก็อาจจะก่อให้เกิดความรำคาญใจ หรือพ่อแม่บางรายซึ่งมีฐานะดีก็รู้สึกเหยียดหยามครู และโรงเรียนก็มีเหมือนกัน เช่นเดียวกัน พ่อแม่ที่มีฐานะต่ำต้อยก็ไม่อยากมาติดต่อกับทางโรงเรียน ดังนั้นเป็นต้น แต่ที่เป็นไปได้อีกประการหนึ่งสำหรับผู้ปกครองบางประเภทที่ไม่ยอมให้ความร่วมมือกับครู เนื่องจากตนเองไม่สนใจบุตรหลาน โดยอาจว่าไม่มีเวลาจะมานั่งปรึกษาหารือจะมาก็คงเมื่อมีสาเหตุ ดังที่ ฟิลิปส์ และ ไวเนอร์ (Philips and Weiner) ได้กล่าวถึงสาเหตุใหญ่ที่ทำให้ผู้ปกครองและครูหรือทางโรงเรียนต้องติดต่อกันมี ๒ ประการ คือ

^๔Lakin E. Philips and Daniel N. Weiner, "Improving Home School Relationship," Discipline, Achievement and Mental Health, 2nd ed., Prentice-Hall Inc., 1972. p. 142.

- ๑. ปัญหาความประพฤติที่ไม่ดีของเด็ก หรือปัญหาซึ่งเกี่ยวกับบุคคลิกภาพซึ่งนำความยุ่งยากมาให้
- ๒. ความก้าวหน้าทางการเรียนของเด็กใดคนไม่เป็นที่พอใจ

หากไม่มีปัญหาทั้งสองข้อใหญ่แล้ว ผู้ปกครองมักจะคิดว่า การดำเนินงานต่าง ๆ ส่วนใหญ่ของโรงเรียนเป็นไปด้วยดีพอสมควรแล้ว จึงไม่ค่อยให้ความสนใจวิชาการหรือเสนอแนะเพื่อการเปลี่ยนแปลงเท่าที่ควร เช่นเดียวกับที่ผู้ปกครองของไทยเรามาพบครูที่โรงเรียนก็มีเหตุผลใหญ่ ๒ ประการ ^๕ คือ

- ๑. เพื่อคุยหรือปรึกษากับครู เกี่ยวกับเรื่องเด็ก โดยเฉพาะเด็กที่มีปัญหาซึ่งอาจจะเป็นปัญหาทางบ้านหรือทางโรงเรียนก็ได้ เช่น ปัญหาบุตรที่โรงเรียน บุตรประพฤติเกเร ฯลฯ เป็นต้น
- ๒. เมื่อทางโรงเรียนเห็นว่าผู้ปกครองเป็นสาเหตุของการทำให้เด็กเกิดปัญหา เช่น คิดว่าผู้ปกครองเป็นสาเหตุทำให้นักเรียนอ่อน เด็กไม่ทำการบ้าน หรือผู้ปกครองมิได้ให้การดูแลจนทำให้เด็กประพฤติพลาดเกเร เหล่านี้เป็นต้น

เหตุผลอื่นช้อย่อย ๆ ที่ทำให้ผู้ปกครองมาที่โรงเรียน ได้แก่

- ๑. ผู้ปกครองไม่พอใจผลการเรียนของบุตร หรือวิธีการสอนของครู
- ๒. บุตรใดคะแนนไม่ดีเท่าที่คาดหวัง
- ๓. บุตรได้รับการรังแกข่มเหงจากเพื่อนฝูง

^๕ ศิวาสี สุวรรณอักษร, "การขอความร่วมมือกับผู้ปกครอง", ประชาศึกษา, (ธันวาคม ๒๕๐๐), หน้า ๒๕๒.

๔. มาขอความช่วยเหลือเพื่อแก้ไขปัญหาเด็กที่บ้านไม่ได้
๕. มาสอบถามดูว่าเพราะเหตุใดโรงเรียนทำให้บุตรหลานของตกลงกับบ้านผิดเวลา ฯลฯ

จากสาเหตุที่ทำให้ผู้ปกครองต้องมาติดต่อกับโรงเรียนเหล่านี้เอง หากการติดต่อกันระหว่างผู้ปกครองและครูมาพูดจาปรึกษาหารือกันด้วยดี ก็จะทำให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน และช่วยแก้ปัญหาเด็กไปได้ แต่ตรงกันข้าม หากผู้ปกครองและครูทางดื้อทึบวิวาทกันถูกหรือเด็กของตนถูกตอง โดยไม่พิจารณาให้คดีแล้ว ย่อมจะก่อให้เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้ปกครองมากยิ่งขึ้น ละเมียด ลิมอักษร^๖ ได้กล่าวถึงอุปสรรคที่สำคัญของการทำงานร่วมกันระหว่างครูและผู้ปกครองว่า อุปสรรคที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของการทำงานร่วมกันระหว่างครูและผู้ปกครองได้แก่ความต้องการ และการป้องกันเด็กของแต่ละฝ่ายทั้งครูและผู้ปกครองต่างพยายามรักษาผลประโยชน์ของตน ผู้ปกครองก็คิดว่าตนเป็นผู้ปกครองที่ดี มิได้ทำสิ่งใดให้เด็กผิดหวัง ครูก็คิดเช่นนั้น ต่างฝ่ายต่างคิดว่าตนได้ช่วยเหลือเด็กเป็นอย่างดีที่สุดแล้ว ความรู้สึกดังกล่าวเป็นความรู้สึกที่รุนแรง เมื่อมีสิ่งใดสิ่งหนึ่งมาขัดขวาง ก็ย่อมจะเกิดความรู้สึกที่จะป้องกันตนเอง ซึ่งจะเป็นอุปสรรคต่อการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และยับยั้งการวางโครงการเพื่อช่วยเหลือเด็ก เมื่อต่างฝ่ายต่างมุ่งแต่จะป้องกันตัวเสียแล้ว ก็จะไม่มีความอดทนเพื่อประโยชน์สำหรับเด็ก ในการทำงานร่วมกับผู้ปกครองนั้น ครูควรจะต้องอุปสรรคดังกล่าว และหาทางช่วยให้ผู้ปกครองเกิดความมั่นใจในหน้าที่ความรับผิดชอบของตน ในขณะที่เด็กก็จะต้องมีกระวังการป้องกันตนเอง ไม่ปล่อยให้ตนเป็นสาเหตุที่จะก่อให้เกิดปฏิกิริยาเป็นกัทรุกอผู้ปกครองขึ้น

^๖ ละเมียด ลิมอักษร, "ผู้ปกครองกับผลสำเร็จในการเรียนของเด็ก ตอนที่ ๒ ความร่วมมือระหว่างบ้านกับโรงเรียน", ประชาศึกษา, ๒๒ : ๘ (มีนาคม ๒๕๑๔), หน้า ๒๒ - ๒๓.

หากครูเห็นความสำคัญของปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้ปกครองว่า มีผลมาจากเด็กแล้ว ก็ยอมจะหาทางสร้างความสัมพันธ์อันดีกับเด็กด้วย ดังที่ เซทเทอร์ (Settle)^๓ ได้ทำการวิจัยพบว่า "ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนและครู เป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการก่อให้เกิดปัญหาระหว่างบ้านกับโรงเรียน" ซึ่งทำให้เห็นได้ว่า ความสัมพันธ์ทั้งสามนี้เป็นลูกโซ่ต่อกัน คือ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับเด็ก เด็กกับครู และครูกับผู้ปกครอง และแน่นอนหากความสัมพันธ์อันหนึ่งอันใดเสียไป ผลเสียที่เกิดขึ้นย่อมตกหนักแก่เด็ก

ดังนั้น จึงเป็นการสมควรยิ่งที่ผู้ที่เป็นครูหรือเตรียมการจะเป็นครูใครจักหาทางแก้ปัญหาเหล่านี้เสียให้หมดสิ้นไป

การวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาจากวิทยานิพนธ์และเอกสารวิจัยต่าง ๆ ทั้งในประเทศแล้ว ปรากฏว่า สำหรับการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สถานการณ์จำลองในปัญหาความสัมพันธ์กับผู้ปกครองนั้นยังไม่ค่อยมีโดยตรง เพียงแต่มีผู้เสนอแนะไว้ว่า น่าจะจัดทำขึ้นเท่านั้น ผู้ที่เสนอแนะคือ เซทเทอร์ (Webb Geraldine Settle) แห่งมหาวิทยาลัยเซาท์เทิร์น แคลิฟอร์เนีย ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับสภาพที่ขัดแย้งและเครื่องมือที่ช่วยแก้ไขปัญหสำหรับผู้ปกครองและครูใหญ่ในโรงเรียนประถมศึกษารุ่น ในปี ค.ศ. ๑๙๖๘ โดยต้องการที่จะวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างครูใหญ่ของโรงเรียนในชั้นประถมศึกษา กับผู้ปกครองซึ่งเป็นผู้นำปัญหามาให้ โดยที่ทั้งสองฝ่ายจะต้องร่วมมือช่วยกันแก้ไขเพื่อช่วยในการตัดสินใจตั้งกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในการบริหาร และจัดการเรียนการสอน ซึ่งจากผลการวิจัยนี้จะทำให้ผู้บริหารโรงเรียนสามารถ

^๓ Webb Geraldine Settle, "A Conflict Situations and Solution Instrument for Parents and Elementary Principles," Dissertation Abstract, 29 : 4 (1968), p. 1089-A.

^๔ Settle, loc.cit.

แยกแยะปัญหาของผู้ปกครอง สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้ว่าจะมีปัญหาอะไรเกิดตามมา และผู้วิจัยมีความเห็นว่าความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนและครู เป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการก่อให้เกิดปัญหาระหว่างบ้านกับโรงเรียน พร้อมกันนี้ได้เสนอแนะว่า กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ซึ่งได้มีการเสนอและตกลงกันระหว่างกลุ่มครูใหญ่และผู้ปกครอง ที่ใช้ในการวิจัยนี้ ควรจะได้รับการพิจารณาเป็นแนวทางสำหรับครูใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษาเพื่อแก้ปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้เสนอแนะให้จัดสถานการณ์จำลอง (Simulation) สำหรับแก้ปัญหากับผู้ปกครองในปัญหาที่เกิดขึ้น

ส่วนการใช้สถานการณ์จำลองเพื่อแก้ปัญหาในการศึกษาโดยทั่ว ๆ ไป นั้น ปรากฏว่าเริ่มเป็นที่สนใจกันมากขึ้นในระยะไม่กี่ปีมานี้

ศูนย์อินโนเทค (Innotech Center) ซึ่งเป็นหน่วยงานของซีมีโอ (SEAMEO) ในประเทศเวียดนามใต้ เป็นศูนย์ที่ค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับนวัตกรรมใหม่ ๆ ในวงการศึกษานำมาใช้ในการเรียนการสอน ได้ทำการศึกษาวิจัยปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโรงเรียน แล้วรวบรวมสร้างขึ้นเป็นเครื่องมือสำหรับใช้ในการฝึกแก้ปัญหา

สำเร็จ บุญเรืองรัตน์^๕ เป็นผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัยของศูนย์ ซึ่งทำเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๕ ได้กล่าวถึงการวิจัยครั้งนี้ว่า เป็นการศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียนระดับประถมและมัธยม ตลอดจนวิธีแก้ปัญหาเหล่านั้นของครูในกลุ่มประเทศ SEAMEO ซึ่งมี อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย กัมพูชา และเวียดนามใต้ ทั้งนี้เพื่อจะปรับปรุงคุณภาพของครู การวิจัยครั้งนี้ นายมนานดา (Munanda) เป็นผู้ควบคุมงานวิจัย กลุ่มตัวอย่างเป็นครูในโรงเรียนประถมและมัธยมทั้งโรงเรียนในเมืองและในชนบท เป็นครูประถมจำนวน

^๕สำเร็จ บุญเรืองรัตน์, "การศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูในห้องเรียน", ศูนย์ศึกษา, ๒ (ตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๑๕), หน้า ๑๑๒ - ๑๑๖.

๗๐ คน เลือกมาประเทศละ ๑๐ โรงเรียน ยกเว้นลาวมี ๒ โรงเรียน ใ้ครูโรงเรียนละ ๓ คน โรงเรียนมัธยมมี ๗๐ โรงเรียน แต่ใ้ครูโรงเรียนละ ๒ คน ใ้ครูตั้งกล่าวเขียนรายงานตามแบบสอบถามซึ่งถามเกี่ยวกับปัญหาของเด็กและวิธีแก้ปัญหาของครู ผลการวิจัยพบปัญหาที่เกิดขึ้นมากที่สุดในระดับประถมในประเทศไทย คือ

๑. นักเรียนแสดงความรู้สึกไม่สุภาพ และไม่เคารพนับถือครู
๒. หนีโรงเรียน
๓. เรียนหนังสือไม่ตั้งใจ และมักไม่สนใจเรียน ชอบรบกวนชั้นในขณะครูสอน
๔. ฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน
๕. แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว
๖. ครูและนักเรียนอึดมั่นว่าวัสดุอุปกรณ์สำคัญมาใช้ในการเรียนการสอน

วิธีการที่ครูใช้แก้ปัญหา คือ :-

๑. การลงโทษ คุ คำ เขียน ขูว่าจะรายงานครูใหญ่
๒. ให้ความช่วยเหลือ และความสนใจเป็นรายบุคคล
๓. ใ้คำแนะนำ อธิบาย เช่น ใ้คำแนะนำเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เหมาะสม
๔. ไม่สนใจคอยู้นั้น เช่น เดินออกไปนอกห้องเรียนเสีย
๕. ทำการึกษาเป็นรายกรณี
๖. โยนปัญหาใ้ผู้อื่นแก เช่น ใ้นักเรียนแกเอง ใ้ครูใหญ่หรือครูอื่นแก
๗. รวมมือกับครูหรือผู้อื่นในการแก้ปัญหา

เมื่อใดผลการวิจัยแล้ว คณะผู้วิจัยใ้คำแนะนำเอาปัญหาที่พบมาสร้างเป็นแบบจำลองแสดงแบบคือ การึกษาเป็นรายกรณี (Case-study) และการแสดงบทบาท (Role-playing) ใ้ใช้เป็นอุปกรณ์การสอน เพื่อฝึกแก้ปัญหาของนิสิตฝึกสอน ก่อนออกทำการฝึกสอนจริง

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๗ ไพศาล อันประเสริฐ^{๑๐} สิริมา เล็บครุฑ, นันทนา จูตังคะ และ อารีย์ ัญญาวงศ์ ได้ร่วมทำโครงการวิจัยเกี่ยวกับ "การศึกษาศักยภาพของนิสิตและนักศึกษามือสมัครใจในระดับการศึกษิต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับ ป.ศ.ศ.จนถึงระดับปริญญาตรีในสาขาประณและมัธยมที่ออกฝึกสอนทอการแก้ปัญหาในชั้นเรียน และการสร้างแบบจำลองของปัญหา (Simulation) เพื่อใช้ฝึกสอนนิสิตนักศึกษาในการคิดแก้ปัญหาจนออกฝึกสอน ผลการวิจัยของไพศาล อันประเสริฐ ที่มุ่งศึกษาปัญหาของนิสิตปริญญาตรีสาขาประณศึกษา ได้ดำเนินการโดยส่งแบบสอบถามให้นิสิตปริญญาตรีสาขาประณศึกษา ในการศึกษา ๒๕๑๖ ซึ่งทำการฝึกสอนมาแล้วประมาณ ๒ เดือน ผู้วิจัยได้ใช้วิธีพฤติกรรมวิกฤต (The Critical Incident Technique) รวบรวมปัญหาและวิธีแก้ปัญหาทั้งที่แก้ได้และแก้ไม่ได้มาคัดเลือกและจัดอันดับความสำคัญเพื่อนำไปสร้างเป็นแบบจำลองของปัญหาใน ๒ ลักษณะ คือ การศึกษารายกรณี (Case-study) และการแสดงบทบาท

การศึกษารายกรณี (Case-study) ใช้การเขียนรายละเอียดประวัติของเด็กที่มีปัญหาแต่ละราย ตลอดจนวิธีการที่ครูใช้แก้พฤติกรรมปัญหาของนักเรียน

การแสดงบทบาท (Role-playing) สร้างเป็นบทบาท ๒ บทบาท คือบทบาทของนักเรียนที่แสดงพฤติกรรมเป็นปัญหา และบทบาทของครูที่ต้องแสดงวิธีแก้ปัญหานั้น

จากการศึกษาปัญหานี้ พบว่าปัญหานักเรียนประณศึกษาที่นิสิตระดับปริญญาตรีพบมากในการฝึกสอน คือ

^{๑๐}ไพศาล อันประเสริฐ, การศึกษาศักยภาพของนิสิตปริญญาตรีสาขาประณศึกษาที่ออกฝึกสอนทอการแก้ปัญหาในชั้นเรียนและการสร้างแบบจำลองของปัญหาเพื่อใช้ฝึกสอนนิสิตนักศึกษาในการคิดแก้ปัญหา, (ปริญญาโทพนธ์วิทยาดัชวิชาการศึกษาประสานมิตร, ๒๕๑๗).

๑. การร่วรงแกเพื่อน ทะเลาะกับเพื่อน
๒. ไม่สนใจเรียน เนื่องจากปัญหาส่วนตัว ซึ่งมีทั้งสาเหตุที่เกิดจากที่บ้าน และทางโรงเรียน และปัญหาการสอนของครู
๓. คุยกันและสงสัยเสียงดังในห้องเรียน
๔. เรียกร้องความสนใจโดยการแสดงอาการแปลก ๆ
๕. ซากเรียน ไม่ทำการบ้าน ไม่ทำแบบฝึกหัด และงานที่ครูมอบหมายให้
๖. ลองดีกับครูฝึกสอน เช่น แกล้งถามลองภูมิ

ผู้วิจัยได้ขอเสนอแนะจากการศึกษาครั้งนี้ว่า ควรจะได้นำแบบจำลองนี้ไปใช้ฝึกแก้ปัญหาที่นิสัยก่อนที่จะออกฝึกสอนจริง เพื่อเป็นการเตรียมพร้อม และทำให้นิสิตเกิดความมั่นใจที่จะเผชิญปัญหาจริง ๆ ในชั้นเรียน และนำไปศึกษาเปรียบเทียบกับนิสัยที่ไม่ได้ฝึกแก้ปัญหาจากแบบจำลองนี้ ว่าจะมีความแตกต่างกันในด้านใด เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบจำลองปัญหาอื่น ๆ ให้กว้างขวางออกไป

แทนซี (Tancy) และ อันวิน (Unwin)^{๑๑} ได้นำเอาสถานการณ์จำลองมาใช้ในการศึกษาเป็นครั้งแรกในการอบรมครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาในเขตการศึกษาเมืองเจฟเฟอร์สัน (Jefferson Township School District) จำนวน ๒๓๒ คน โดยจัดสถานการณ์ให้ผู้รับการอบรมรู้สึกวาทนเองอยู่ในสถานการณ์ และใครวมแก้ปัญหาที่แท้จริง ๆ ซึ่งจากการใช้แบบจำลองของปัญหาที่ได้จากเหตุการณ์ประจำวันที่ครูใหญ่จะตองได้พบ ปรากฏว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมเหล่านั้นสามารถคิดแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงเขียนสรุปกลยุทธ์ของแบบจำลองไว้ ๑๐ ข้อ คือ

^{๑๑} P.J. Tancy and Derick Unwin, Simulation in Gaming in Education, (London : Methuen Educational Ltd., 1969).

๑. แบบจำลองของปัญหาเป็นสิ่งที่ยั่วใหญ่ที่เขามารวมในกิจกรรมเกิดความสนใจ
๒. เป็นการไขว่คว้าวิธีใหม่บุคคลใดเขามารวมกัน ดังเช่นการแข่งขัน
๓. ชายใหญ่ครูสามารถทำการสอนได้ในช่วงเวลายาว แม้กับผู้เรียนที่ไม่สนใจ
๔. เป็นการสร้างความรู้สึกที่เป็นจริงและเกิดสัมพันธภาพขึ้นในห้องเรียน
๕. ช่วยให้ผู้สามารถรวมปัญหาและทำให้ปัญหานั้นเข้าใจง่ายขึ้น
๖. เป็นการเปลี่ยนสภาพการเรียนการสอนจากเดิมที่ครูเป็นผู้สั่งการ ใช้นิยามและความคิดเห็นของครูเป็นเครื่องตัดสินเมาคำเนิการสอน โดยครูเป็นผู้ให้คำแนะนำปรึกษา ได้ใกล้ชิดสนิทสนมกับนักเรียนมากขึ้น
๗. เป็นโครงสร้างหรือโครงการที่เสนอให้ทราบรายละเอียดต่าง ๆ โดยวิธีที่แปลกและน่าสนใจ
๘. เป็นวิธีการที่สามารถเลือกวิธีปฏิบัติได้
๙. แบบจำลองปัญหานั้น ครูเป็นผู้จัดเตรียมและไม่จำเป็นต้องควบคุมการดำเนินงาน
๑๐. สามารถให้ผู้รวมใจตัดสินใจอย่างอิสระได้

เกี่ยวกับแบบจำลองปัญหานี้ ทักเกอร์ ^{๑๒} (Tucker) ให้นำไปใช้กับนักศึกษา ระดับฝึกหัดครูก่อนออกฝึกสอน ในกลุ่มทดลองฝึกฝนอยู่ ๒ สัปดาห์เพื่อศึกษาทัศนคติและ

^{๑๒} David Greer Tucker, "The Effect of a Sim. Treatment on Attitude and Behavior of Student Teachers and Their Inner City Classroom Pupils," Dissertation Abstract, 33 : 2 (August, 1972), p. 657-A.

พฤติกรรมของนักศึกษาฝึกหัดครูในชั้นเรียนในขณะทำการฝึกสอน เปรียบเทียบกับกลุ่มที่ไม่ได้
ใช้ ผลการวิจัยปรากฏว่า

๑. กลุ่มนักศึกษาที่ฝึกใช้แบบจำลอง มีความมั่นใจในการสอนมากกว่า
กลุ่มที่ไม่ได้ฝึก
๒. กลุ่มที่ได้รับการฝึกมีความมั่นใจในบุคลิกภาพของตนเองที่แสดงต่อ
นักเรียน มีความเชื่อมั่นและยอมรับตนเอง
๓. กลุ่มที่ได้รับการฝึกสามารถเตรียมตัวเพื่อการออกฝึกสอนได้ดีกว่า
๔. กลุ่มที่ได้รับการฝึกเห็นว่าการฝึกจากแบบจำลองช่วยให้อะไรประสบผล
สำเร็จในการสอนจริง

รัฐโอริกอน (Oregon) มีผู้ใช้แบบจำลองปัญหาในการฝึกหัดครูเป็นครั้งแรก คือ
เคิร์ช ^{๑๓} (Kersh) ซึ่งทำงานประจำอยู่ที่ศูนย์การวิจัยเพื่อการสอน (The Center for
Research on Teaching) โดยเขาได้จำลองสภาพการณ์ห้องเรียน (Simulated
Classroom) ออกมาโดยใช้เทคนิคสร้างสถานการณ์ด้วยวิธีการฉายภาพยนตร์เกี่ยวกับ
สภาพปัญหา รวมทั้งวิธีแก้ปัญหานั้น ๆ แล้วนำมาใช้ฝึกกับนักเรียนฝึกสอน ผลการวิจัยพบว่า
แบบจำลองปัญหาที่สร้างขึ้นนี้สามารถช่วยในการฝึกฝนนักเรียนฝึกหัดครูก่อนออกทำการสอน
จริงได้ผลดีมาก

ผลการวิจัยที่แสดงว่าแบบจำลองปัญหาใช้ได้อดีในการฝึกหัดครูคือ การวิจัยของ
คาร์ล ^{๑๔} (Carl) ซึ่งศึกษาความสามารถของนักเรียนฝึกสอนในการสังเกตพฤติกรรมของ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^{๑๓} Best Y. Kersh, "The Classroom Simulation," Journal of
Teacher Education, (March, 1963), p. 110.

^{๑๔} Michael Fugenc Carl, "The Self Coding Accuracy of Student
Teachers Using Selected Categories of Teacher Talk from Guided
Self Analysis and VTR," Dissertation Abstract, (1972), p.2210-2211-A.

ตนเองและของผู้ฝึกสอนคนอื่น ๆ โดยใช้แบบจำลองปัญหา พบว่า นักเรียนฝึกสอนสามารถรวบรวมข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับตนโดยดูจากแถบบันทึกภาพ ไม่ว่าจะ เป็นข้อมูลทางบวกหรือลบต่อความสัมพันธ์ของพฤติกรรมในการสอน ข้อมูลและการค้นพบนี้เป็นเครื่องช่วยแนะนำผู้ฝึกสอนให้สามารถปฏิบัติงานในการสังเกต การรวบรวมข้อมูลสำหรับตนเอง แต่มีปัญหาคือต้องใช้เวลามากในการปฏิบัติ การที่ได้สังเกตตนเองและรวบรวมข้อมูลดังกล่าวสามารถทำให้นักเรียนฝึกสอนมีอิสระภาพในการคิด และมีแนวทางเป็นของตนเอง

เชอร์รี่^{๑๕} (Cherry) ได้ศึกษาการเตรียมตัวครูในการแก้พฤติกรรมต่าง ๆ ที่เป็นปัญหา ซึ่งจะพบในขณะทำการสอนโดยใช้วิธีการสร้างแบบจำลองปัญหาขึ้น ๒๐ สถานการณ์ พร้อมทั้งชี้เสนอแนะในการแก้ปัญหา ผลการศึกษาพบว่า แบบจำลองปัญหานี้สามารถเตรียมให้ครูใหม่คิดหาวิธีแก้ปัญหาล่วงหน้าก่อนออกทำการสอนจริง ทำให้เกิดแนวคิดที่ดีและเป็น การสร้างประสบการณ์ของปัญหาบางประการซึ่งตัวครูเองอาจประสบในเวลาที่ได้เกี่ยวข้องกับนักเรียน และต้องทำการแก้ปัญหานั้นด้วยตนเอง

แอบท์^{๑๖} (Abt) ได้รายงานถึงประโยชน์ของแบบจำลองปัญหาว่าก่อให้เกิดทักษะและความรู้อันจะนำไปใช้ได้ในชีวิตจริง และเห็นว่าแบบจำลองปัญหาจะช่วยสร้างประสบการณ์อันมีประโยชน์แก่ผู้ฝึกฝนเรียนอันมาก

^{๑๕} Kendrick Houck Cherry, "A Behavior Management Simulation Model for Pre-service Teacher Training," Dissertation Abstract, 32 : 9 (1972).

^{๑๖} Clark C. Abt, "Twentieth Century Technique," Dissertation Abstract, 30 : 1 (August, 1966).

กราเวย์ ^{๑๗} (Gravey) ได้รายงานประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้แบบจำลองปัญหาว่า ช่วยทำให้ผู้ฝึกได้รับความเพลิดเพลิน สนุกสนาน เป็นเทคนิคการสอนที่กระตุ้นความสนใจของนักเรียนได้ดีกว่าวิธีอื่น ๆ

ในด้านการสอนภาษาต่างประเทศ ลีโอพอลโด ^{๑๘} (Leopoldo) ได้นำแบบจำลองปัญหาไปใช้ในด้านฝึกกิจกรรมและการแก้ปัญหาการสอนของครู และสรุปผลได้ว่า

๑. แบบจำลองปัญหาเป็นเทคนิคที่มีประโยชน์ในการฝึกฝนการสอนภาษาต่างประเทศ
๒. ครูที่ใช้แบบจำลองปัญหา จะมีความสามารถในการแก้ปัญหการสอนได้เป็นอย่างดี
๓. การใช้แบบจำลองปัญหาอาจรวมเข้าเป็นส่วนหนึ่งของโครงการสอนภาษาต่างประเทศ

อีกผู้หนึ่งที่ได้วิจัยเกี่ยวกับเรื่องของการใช้แบบจำลองปัญหา และเห็นว่าแบบจำลองนี้มีคุณประโยชน์มากคือ ซาลวาเตอร์ ^{๑๙} (Salvator) เขามีความเห็นว่าเป็นแบบจำลองปัญหาจะเป็นเครื่องมือที่ทำให้นักเรียนได้รับความรู้และประสบการณ์ในสภาพการณ์ที่ไม่มีภารกิจบังคับ

003374

^{๑๗} Dale M. Gravey, "A Preliminary Evaluation of Simulation," A Paper Presented at 46th Annual Meeting of the Nation Council for the Social Studies, Cleveland, Ohio, 23 - 26 November, 1966.

^{๑๘} Joseph Macias Leopoldo, "The Use of Simulation in Foreign Language Teacher Education in Activity Specific Teaching Simulation," Dissertation Abstract, 33 (October, 1972), p. 1567-1568-A.

^{๑๙} Pappalardo Salvator, "An Investigation of the Efficacy of In Ba and Role-playing Variation of Simulation Technique for Use in Counselor Education," Dissertation Abstract, 33 (December, 1972), p. 2721-A.

ผู้ที่ฝึกจะมีโอกาสและอิสระเต็มที่ในความคิดเห็นของตนในสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้น และอาจมีวิธีปฏิบัติแตกต่างกันออกไปหลายวิธี ซึ่งเขาสรุปผลดังกล่าวแล้ว ได้จากการใช้แบบจำลองปัญหาเกี่ยวกับนิสิตที่อยู่ในโครงการแนะแนวของมหาวิทยาลัยในนครนิวยอร์ก (State University of N.Y.)

นอกจากนี้ แบบจำลองปัญหายังสามารถใช้เป็นวิธีการเพื่อดูความสามารถในการตัดสินใจ ดังที่ โจฮันนา ^{๒๐} (Johanna) ได้ทดลองใช้แบบจำลองปัญหาในการแสดงบทบาท (Role-playing) และเทคนิคการซักถาม (Inquiry Techniques) ในการศึกษาความสัมพันธ์ทางอารมณ์ว่า จะมีผลต่อทัศนคติของผู้ที่ประกอบอาชีพครูหรือไม่ และศึกษาความสามารถในการตัดสินใจในระหว่างใช้การแสดงบทบาทโดยใช้กลุ่มทดลองสังเกตการแสดงบทบาทจากแถบบันทึกภาพ พบว่า ประสบความสำเร็จในการนำเอาอธิบายถึงความสัมพันธ์ทางอารมณ์กับทัศนคติ และยังแสดงถึงความสามารถในการตัดสินใจในเรื่องของการแสดงบทบาทแต่ละเรื่องด้วย และได้สรุปคุณค่าของการใช้ ดังนี้

๑. แบบจำลองปัญหา และการแสดงบทบาทสามารถนำมาใช้ในการฝึกหัดครูได้เป็นอย่างดี
๒. การแสดงบทบาทเป็นวิธีการที่สามารถใช้เพื่อรวบรวมความคิดเห็นของผู้รวมกิจกรรม และสังเกตกิจกรรมอย่างกว้าง ๆ ใช้ในการวินิจฉัยความต้องการของผู้เรียนเป็นการเปิดแนวทางใหม่ในการประเมินผลด้วย

^{๒๐}

Selma Kasim Lemleck Johana, "Affective Involvement in Inquiry Methodology Using Role-playing in Teacher Education," Dissertation Abstract, 31 : 3 (November, 1970).

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาพัฒนาการและวิธีการสร้างสถานการณ์จำลองสำหรับแก้ปัญหาที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง โดยเน้นถึงปัญหาฝึกสอนที่เกิดขึ้นในระดับประถมศึกษาตอนปลาย

๒. เพื่อสร้างแบบสถานการณ์จำลองปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับผู้ปกครองออกมาในรูปแบบของ การบรรยายเหตุการณ์ (Written Incident) การแสดงบทบาท (Role-playing) คู่มือประกอบสไลด์ (Programmed Slide) และแถบบันทึกภาพ (Video Tape)

๓. ทดลองใช้สถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้นกับนิสิตที่ยังไม่มีประสบการณ์ในการสอน เพื่อฝึกทักษะการแก้ปัญหาในเรื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับผู้ปกครองอย่างมีเหตุผล และเป็นไปตามหลักวิชาการ พร้อมทั้งให้นิสิตแสดงความคิดเห็นในการแก้ปัญหาจากสถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้น

ขอบเขตการวิจัย

๑. การวิจัยครั้งนี้เน้นด้านการศึกษาพัฒนาการการสร้างสถานการณ์จำลองสำหรับแก้ปัญหาต่าง ๆ โดยเน้นปัญหาการฝึกสอน เพื่อนำมาสร้างสถานการณ์จำลอง

๒. สถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้นนี้เป็นเพียงสถานการณ์จำลองปัญหาที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์กับผู้ปกครองในระดับประถมตอนปลาย

๓. ปัญหาความสัมพันธ์กับผู้ปกครองได้นำจากการศึกษาค้นคว้าหนังสือตำรา เอกสารอ้างอิงต่าง ๆ และโดยการสัมภาษณ์นักวิชาการ ครู และผู้มีความรู้ ประสบการณ์ทางด้านนี้โดยตรง

๔. จากปัญหาทั้งหมดได้เลือกพิจารณาเฉพาะปัญหาที่สำคัญและเห็นว่าจำเป็นที่จะต้องแก้ไขก่อน ๔ ปัญหา เพื่อสร้างแบบจำลองโดยใช้สื่อต่าง ๆ ออกมาใน ๔ ลักษณะ

คือ การบรรยายเรื่อง (Written Incident) การแสดงบทบาท (Role-playing) คู่มือประกอบสไลด์ (Programmed Slide) และแถบบันทึกภาพ (Video Tape) และแบบทดสอบการแก้ปัญหา

๕. สถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้นนี้จะนำไปใช้กับนิสิตฝึกหัดครูระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ ๓ ที่จะออกฝึกสอน โดยมุ่งให้นิสิตผู้ใช้โครงจึกวิธีแก้ปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับบุคคลรอบๆ พร้อมทั้งพิจารณาประเมินค่าของสถานการณ์จำลองนี้

ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย

๑. สถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้น จะได้นำมาใช้เป็นอุปกรณ์การสอนเพื่อฝึกให้นิสิตรู้จักแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง รู้จักคิดค้นหาวิธีการใหม่ ๆ ที่มีประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างมีหลักวิชา ทำให้เกิดทักษะและความมั่นใจในการเผชิญและแก้ไขปัญหามือต่อออกทำการฝึกสอนจริง

๒. เป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์และความรู้ในด้านต่าง ๆ แก่นิสิตที่จะออกฝึกสอน และเป็นที่ยกาคำหมายว่านิสิตที่มีการเตรียมฝึกใช้สถานการณ์จำลองนี้จะได้สำเร็จการศึกษาไปเป็นครูที่สามารถแก้ปัญหการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วิธีดำเนินการค้นคว้าและวิจัย

๑. ศึกษาคนคว่าเกี่ยวกับการสร้างสถานการณ์จำลองในส่วนที่เกี่ยวกับปัญหาความสัมพันธ์กับบุคคลรอบๆ จากหนังสือ เอกสารอ้างอิงและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๒. กำหนดปัญหาที่จะนำมาสร้างสถานการณ์จำลอง โดยพิจารณาเลือกปัญหาที่เห็นว่าสำคัญ และสมควรแก้ไขก่อน ๔ ปัญหา จากปัญหาทั้งหมดที่ได้ศึกษามา

๓. สร้างและเสนอปัญหาพร้อมทั้งวิธีการแก้ปัญหามาออกมาใน ๔ ลักษณะคือ แบบบรรยายเรื่อง (Written Incident) การแสดงบทบาท (Role-playing) คู่มือ

ประกอบสไลด์ (Programmed Slide) แถบบันทึกภาพ (Video Tape)

๔. จัดทำคู่มือครู เพื่อใช้ประกอบสถานการณ์จำลองที่โครงสร้างขึ้น
๕. ทดลองใช้สถานการณ์จำลองปัญหา ที่โครงสร้างขึ้นกับนิสิตที่เรียนทางการศึกษาระดับปริญญาตรี ปีที่ ๓ ที่จะออกฝึกสอน เพื่อฝึกให้รู้จักคิดค้น แก้ปัญหาด้วยตนเองอย่างมีเหตุผล และถูกต้องตามหลักวิชา พร้อมทั้งให้นิสิตแสดงความคิดเห็น แล้ววิจัยผลที่ได้รับ
๖. สรุปผลการวิจัยและเสนอแนะ

คำจำกัดความ

เพื่อให้ผู้อ่านวิทยานิพนธ์นี้ เข้าใจความหมายของคำต่าง ๆ ที่ใช้ตรงตามความมุ่งหมายของผู้วิจัย จึงขอให้คำจำกัดความบางคำดังนี้

สถานการณ์จำลอง (Simulation) หมายถึงสภาพการณ์ที่จำลองจากเหตุการณ์จริงเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นในการเรียนการสอนและพฤติกรรมของครูและนักเรียน ซึ่งอาจจะมีผลมาจากสิ่งแวดล้อมภายใน หรือภายนอกโรงเรียน ซึ่งจะประกอบด้วย เอกสารคู่มือสำหรับครู แบบจำลองของปัญหา ที่เกิดขึ้นในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ซึ่งจะเสนอเรื่องราวปัญหาโดยใช้สื่อต่าง ๆ ๔ แบบคือการบรรยายเรื่อง (Written Incident) การแสดงบทบาท (Role-playing) คู่มือประกอบสไลด์ (Programmed Slide) และแถบบันทึกภาพ (Video Tape) พร้อมทั้งแบบทดสอบแก้ปัญหา

การบรรยายเรื่อง (Written Incident) หมายถึงแบบจำลองของปัญหาชนิดหนึ่งซึ่งเสนอออกมาในลักษณะของเรื่องสั้นบรรยายเหตุการณ์ที่เป็นปัญหา

การแสดงบทบาท (Role-Playing) หมายถึงแบบจำลองปัญหาชนิดหนึ่งซึ่งเสนอเรื่องราว พร้อมทั้งสร้างและกำหนดบทบาทการแสดงของตัวละครไว้ เช่น บทบาท

ของครู นักเรียน ผู้ปกครอง เป็นต้น ผู้ที่จะฝึกใช้สถานการณ์จำลองจะต้อง
เข้าสอบบทบาทตัวละครและตัวแสดงบทบาทเพื่อแก้ปัญหา

คู่มือประกอบสไลด์ (Programmed Slide) หมายถึงแบบจำลองปัญหาชนิดหนึ่ง ซึ่ง
เล่าเหตุการณ์ที่เป็นปัญหาโดยเสนอเป็นภาพสไลด์ต่อเนื่องกันพร้อมเสียง
บรรยายประกอบ

แถบบันทึกภาพ (Video Tape) หมายถึงแบบจำลองปัญหาชนิดหนึ่ง ซึ่งบันทึกเรื่องราว
เหตุการณ์และพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนและครู พร้อมกันไปด้วยภาพ
และเสียงที่สามารถที่จะเล่นกลับ (play back) ได้

ปัญหา หมายถึง ปัญหาการเรียนการสอน หรือปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนที่เกี่ยวข้อง
ในระดับประถมศึกษาตอนปลาย ซึ่งครูประจำการต้องประสบเป็นปัญหาที่
สำคัญ และครูต้องหาทางแก้ไขโดยด่วน

ผู้ปกครอง หมายถึง พ่อแม่หรือผู้ที่มีเด็กนักเรียนอยู่ในความรับผิดชอบ ไม่ว่าเด็กจะมีปัญหา
ด้านการเรียนหรือปัญหาพฤติกรรม ผู้ปกครองควรจะร่วมมือกับครูช่วยกันแก้
ปัญหานั้น

ครู หมายถึง ผู้ที่ต้องรับผิดชอบ คอยช่วยเหลือแก้ไขทั้งปัญหาการเรียนการสอนและปัญหา
พฤติกรรมของเด็ก

นักเรียน หมายถึง เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษา ซึ่งมีปัญหาพฤติกรรมแตกต่างกันไป โดย
อาจจะมีสาเหตุของพฤติกรรมนั้นจากที่บ้านหรือทางโรงเรียนก็ได้

ความสัมพันธ์ หมายถึง การติดต่อเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกัน เช่น ระหว่าง
พ่อแม่กับลูก ครูกับนักเรียน หรือ พ่อแม่ผู้ปกครองกับครู เป็นต้น

ความจำกัดของการวิจัย

๑. การสำรวจปัญหาความสัมพันธ์ของผู้ปกครองกับครู เพื่อนำมาใช้ในการพิจารณาสร้างสถานการณ์จำลอง ยังแคบเกินไป แม้จะไต่สอบถามครูและคนควาจากเอกสารต่าง ๆ ก็ตาม ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากไม่มีเวลาพอ

๒. การนำสถานการณ์จำลองมาใช้แก้ปัญหาในการเรียนการสอนนั้น เนื่องจากสภาพของการเรียนการสอนจริงกับสภาพที่กำหนดในสถานการณ์จำลองไม่เหมือนกัน การนำไปใช้จริงค่อนข้างลำบาก สถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้นจึงเป็นเพียงแนวทางที่จะช่วยให้ผู้ใช้นำมาประยุกต์เอาเอง

การทดลองใช้กับนิสิตครูศาสตร์ ผลที่ออกมาเราไม่สามารถสรุปการใช้สถานการณ์จำลองใดแน่นอน เพราะนิสิตครูศาสตร์มีพื้นฐานการแก้ปัญหาค่อนข้างจะดีกว่านิสิตนักศึกษาครูระดับอื่น ๆ

ขอตกลงเบื้องต้น

๑. ผลจากการทดสอบที่เฉลี่ยเหนือเกณฑ์ ๖๐ เปอร์เซนต์ ซึ่งถึงประสิทธิภาพของสถานการณ์ชุดนี้

๒. ผู้วิจัยถือว่า แบบทดสอบที่ใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินผลการใช้สถานการณ์จำลอง นั้น สามารถตรวจความคิดเห็นของผู้ทดลองใช้ได้

๓. ความคิดเห็นของผู้ทดลองใช้สถานการณ์ที่เลือกมาเป็นตัวอย่างประชากร ผู้วิจัยถือว่าเชื่อถือได้